

Samoučinkovitost budućih odgojitelja za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću

Odgoj danas za sutra:

Premošćivanje jaza između učionice i realnosti

3. međunarodna znanstvena i umjetnička konferencija
Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Suvremene
teme u odgoju i obrazovanju – STOO4 u suradnji s
Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti

Lidija Nikolić¹, Ana Bićanić²

¹ Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Hrvatska

² Dječji vrtić Zeko, Slatina, Hrvatska

lnikolic@foozos.hr

**Sekcija - Važnost umjetničkog
obrazovanja**

Broj rada: 056

**Kategorija članka: Izvorni
znanstveni rad**

Sažetak

Za kvalitetan glazbeni odgoj u ranom djetinjstvu ključne su glazbene i metodičke kompetencije odgojitelja, ali i njihova samoučinkovitost za poučavanju glazbe.

Cilj je ovoga istraživanja utvrditi kakva je samoučinkovitost studenata studija ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću.

Anketirano je 248 studenata prijediplomskog studija Ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Za potrebe ovog istraživanja kreiran je *Upitnik samoučinkovitosti za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću za studente, buduće odgojitelje*, a upotrijebljen je i adaptirani *Upitnik samoprocjene glazbenih kompetencija* (Nikolić i Ercegovac-Jagnjić, 2025).

Rezultati su pokazali da studenti imaju razvijenu samoučinkovitost za glazbene aktivnosti u vrtiću, ali ne na najvišem stupnju. Najvišu razinu samoučinkovitosti studenti imaju za izvođenje glazbenih aktivnosti pjevanja, slušanja glazbe i izvođenja brojalica, dok je za izvođenje aktivnosti ostalih područja glazbenog odgoja samoučinkovitost slabija, a slabija samoučinkovitost pokazala se i za samostalno osmišljavanje svih glazbenih aktivnosti. Utvrđeno je kako je samoučinkovitost za glazbene aktivnosti u dječjem vrtiću veća kod studenata s glazbenim iskustvom prije studija, samoučinkovitost raste s godinom glazbenog obrazovanja na studiju i pozitivno je povezana s razinom samoprocijenjenih glazbenih kompetencija ($r = 0,77$).

Ključne riječi

glazbene kompetencije; glazbeno obrazovanje; glazbene sposobnosti; metodičke kompetencije; studij za odgojitelje

Uvod[1]

Suvremeni pristup ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju podrazumijeva podršku razvoja svih potencijala djeteta (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2015). Glazbeni odgoj dijelom je predškolskog kurikula u predškolskim ustanovama u Hrvatskoj i integrira se sa svim ostalim područjima predškolskog odgoja i obrazovanja, a provode ga odgojitelji predškolske djece. Odgojitelji trebaju imati završen prijediplomski studij ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja na stručnim ili sveučilišnim studijima koje se izvode na fakultetima (Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju, 2022). Kompetencije za planiranje i provođenje glazbenih aktivnosti s djecom u vrtiću koje na studijima stječu odgojitelji podrazumijevaju znanja iz područja glazbe, glazbene vještine sviranja, pjevanja i analitičkog slušanja glazbe te metodička znanja i vještine iz područja glazbe u radu s djecom rane i predškolske dobi (Miočić, 2012). Postizanjem primjerene razine spomenutih kompetencija stvaraju se preduvjeti kvalitetnog glazbenog odgoja u dječjim vrtićima.

Glazbeno obrazovanje budućih odgojitelja prate podjednake poteškoće kao i obrazovanje budućih učitelja. Studenti tih dvaju studijskih programa prije studija najčešće nemaju specijalističko glazbeno obrazovanje niti druge oblike aktivnog muziciranja (Nikolić, 2022a). Osim poteškoća tijekom razvoja i stjecanja glazbenih kompetencija prisutni su i problemi nedovoljno razvijenih glazbenih sposobnosti, ali i straha od javnog nastupa, neprimjerenih stavova o glazbenom obrazovanju i glazbenim sposobnostima, slabe motivacije za učenje glazbe te slabog samopouzdanja i samoučinkovitosti u glazbi (Ercegovac-Jagnjić i Nikolić, 2010; Nikolić, 2017, 2023; Nikolić i Šenk, 2018) koji glazbeno obrazovanje na studiju stavljaju u zahtjevniji obrazovni kontekst nego što ono samo po sebi jest.

Evidentan problem slabog samopouzdanja za izvođenje nastave glazbe kod učitelja primarnog obrazovanja (Nikolić, 2017, 2022b) može se pretpostaviti i kod samopouzdanja odgojitelja za planiranje i provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću jer se radi o istom sklopu glazbenih, pedagoških i psiholoških implikacija. Razlozi slabog samopouzdanja odgojitelja za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću mogu se tražiti u glazbenom i metodičkom obrazovanju odgojitelja u razdoblju prije i za vrijeme studija, glazbenim sposobnostima te glazbenim i metodičkim kompetencijama u području glazbe kao i u psihološkim konstruktima koji prate njihovo glazbeno obrazovanje (Bautista i sur., 2024). Kada se govori o samopouzdanju osobe u nekom području svoga djelovanja zapravo se govori o njenim uvjerenjima o samoučinkovitosti u tom području (Nikolić, 2022b) pa se pod samopouzdanjem odgojitelja u području glazbe govori o samoučinkovitosti odgojitelja za planiranje i provođenje glazbenih aktivnosti u radu s djecom u vrtiću. Međutim, kako se u istraživanju Bartela i suradnika (2004) pokazalo, niža samoučinkovitost učitelja u glazbi ne mora biti povezana s njihovim kompetencijama u glazbi što upućuje na potrebu istraživanja uloge samoučinkovitosti odgojitelja za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću.

Samoučinkovitost odgojitelja za glazbene aktivnosti u dječjem vrtiću

Od osamdesetih godina prošlog stoljeća psihološka istraživanja bave se samoučinkovitošću kao važnim čimbenikom postignuća (Nikolić, 2022b). Prema Badurinoj (1997) socijalnoj kognitivnoj teoriji četiri su izvora samoučinkovitosti: izravno iskustvo, neizravno iskustvo, verbalno uvjeravanje i fiziološka i afektivna stanja. Bandurin koncept samoučinkovitosti rabi se u istraživanjima i u području glazbenog obrazovanja (Nikolić i Šenk, 2018), a "temelji se na stajalištu da razina motivacije, afektivna stanja i djelovanje ljudi više ovise o onome što oni vjeruju nego o onome što

je objektivno istinito” (Nikolić, 2022b, str. 181). Vanatta-Hall (2010) tvrdi da uspješna implementacija kvalitetnog glazbenog programa u ranom djetinjstvu osim o glazbenim i metodičkim kompetencijama odgojitelja u velikoj mjeri ovisi i o samoučinkovitosti odgojitelja u poučavanju glazbe, odnosno o njihovim osobnim uvjerenjima o sposobnosti poučavanja glazbe i njihove sposobnosti da postignu pozitivne rezultate u radu s djecom u glazbi. Dobrota (2019, str. 67) je u svom istraživanju utvrdila da odgojitelji “najčešće realiziraju one glazbene aktivnosti prema kojima pokazuju najveći afinitet i za koje se procjenjuju kompetentnijima.” Vidulin (2016) objašnjava da svijest odgojiteljica o slabijem poznavanju glazbene literature i nedostacima vlastitih glazbenih kompetencija stvara kod njih nesigurnost pri glazbenom izvođenju što se reflektira na njihovu percepciju cijelog glazbenog područja kojemu onda nisu sklone. Ako odgojitelj nema izgrađenu samoučinkovitost u glazbi, vjerojatno će izbjegavati glazbene aktivnosti ili one glazbene aktivnosti za koje se ne osjećaju kompetentnima (Herzog, Bačlija Sušić i Županić Benić, 2018). Stoga, glazbeno obrazovanje na studiju za odgojitelje treba studentima omogućiti uspješnost u stjecanju i razvoju glazbenih i metodičkih kompetencija te razvijati uvjerenja studenata, budućih odgojitelja o njihovoj samoučinkovitosti u planiranju i provođenju glazbenih aktivnosti u radu s djecom rane i predškolske dobi.

S obzirom na to da je samoučinkovitost studenata, budućih odgojitelja u glazbi jedan od pokazatelja buduće implementacije glazbenih aktivnosti u radu s djecom rane i predškolske dobi, postavlja se pitanje na koji način se izgrađuje samoučinkovitost u glazbi, koji su čimbenici važni u tom procesu te u kojem razdoblju njihova obrazovanja te može li se i kako djelovati na razvoj samoučinkovitosti budućih odgojitelja u glazbi tijekom studija.

Istraživanje Richards (1999) je među studentima studija za odgojitelje u Australiji zabilježila kako se slabo samopouzdanje u pjevanje iz negativnog može podići do neutralnog tijekom jedne godine programa glazbenog obrazovanja, dok je Vanatta-Hall (2010) zabilježila porast samoučinkovitosti studenata u glazbi već nakon jednog semestra nastave glazbe na studiju. Istraživanja provedena sa studentima, budućim odgojiteljima u Turskoj i SAD, pokazala su kako samoučinkovitost studenata u glazbi raste s godinom studija odnosno s godinom programa glazbenog obrazovanja na studiju (Burak, 2019; Vanata-Hall, 2010; Yücesan, 2023). Potvrđena je i značajna razlika samoučinkovitosti u poučavanje glazbe u odnosu na glazbeno obrazovanje prije studija te oni studenti koji imaju iskustvo ranijeg glazbenog obrazovanja imaju više razine samoučinkovitosti u glazbi (Burak, 2010). Burak (2019) te rezultate tumači povezanošću s čimbenicima koji utječu na oblikovanje uvjerenja o samoučinkovitosti koje se odvija u društvenom okruženju gdje studenti koji imaju bolje glazbeno obrazovanje i glazbene vještine, doživljavaju veću uspješnost nego drugi studenti te se osjećaju kompetentnijima u situacijama kada promatraju glazbeno izvođenje drugih studenata ili dobivanjem pozitivnih povratnih informacija od njih. Opisano iskustvo veće uspješnosti glazbenog izvođenja studenata u socijalnom kontekstu zadovoljava ranije spomenute čimbenike samoučinkovitosti koje je definirao Bandura (1997).

Slaba istraženost problema samoučinkovitosti odgojitelja i studenata, budućih odgojitelja za glazbene aktivnosti u dječjim vrtićima u Hrvatskoj upućuje na istraživanje toga problema među studentima odgojiteljskog studija.

Pitanja na koja se u ovome istraživanju želi odgovoriti jesu:

- a) Imaju li studenati, budućí odgojitelji razvijenu samoučinkovitost za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću?
- b) Mijenja li se samoučinkovitost studenata za provođenje glazbenih aktivnosti u odnosu na godinu studija?

c) Postoji li razlika u samoučinkovitosti studenata za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću u odnosu na glazbeno iskustvo prije studija?

d) Postoji li povezanost samoučinkovitosti studenata za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću s njihovim glazbenim kompetencijama?

Metodologija

Cilj je ovoga istraživanja utvrditi kakva je samoučinkovitost studenata studija ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću.

Zadaće su istraživanja sljedeće:

- 1) utvrditi obilježja demografskih i obrazovnih varijabli
-) utvrditi razinu samoučinkovitosti studenata za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću
-) utvrditi značajnost razlike u samoučinkovitosti studenata za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću u odnosu na godinu studija
-) utvrditi značajnost razlika u samoučinkovitosti studenata za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću u odnosu na glazbeno obrazovanje prije studija i na sudjelovanje u ansamblima prije studija
-) utvrditi razinu glazbenih kompetencija studenata
-) utvrditi povezanost samoučinkovitosti studenata za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću s njihovim glazbenim kompetencijama.

Sudionici

U istraživanju je sudjelovalo 248 studenata svih triju godina prijediplomskog studija Ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u svibnju 2023. godine (Tablica 1).

Tablica 1.

Sudionici istraživanja u odnosu na godinu studija

Godina studija	
Prva	113
Druga	69
Treća	66
UKUPNO	248

Sudionici istraživanja imali su od 19 do 47 godina ($M = 23,98$; $SD = 6,64$; $N = 248$), a svi osim jednog sudionika bili su ženskog spola.

Instrument istraživanja i obrada podataka

Sudionici istraživanja ispunili su anketu s tri pitanja višestrukog izbora o godini i vrsti studija, spola ispitanika te tri pitanja otvorenog tipa o dobi, glazbenom obrazovanju i sudjelovanju u ansamblima prije studija.

U istraživanju je rabljen *Upitnik samoprocjene glazbenih kompetencija* koji je preuzet iz istraživanja Nikolić i Ercegovac-Jagnjić (2025) s 11 tvrdnji prilagođen dodavanjem petstupanjske Likertove skale slaganja (od 1 - *ne slažem se uopće* do 5 - *u potpunosti se slažem*). Ta skala ima visoku pouzdanost (Cronbach alfa iznosi 0,89).

Za potrebe ovog istraživanja kreiran je *Upitnik samoučinkovitosti za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću za studente, buduće odgojitelje*. Upitnik je sadržavao 22 tvrdnje s Likertovom petstupanjskom skalom slaganja istom kao kod prethodnog upitnika. Valjanost upitika provjerena je faktorskom analizom glavnih komponenata. Utvrđena su dva faktora s karakterističnim vrijednostima iznad 1 koji zajedno objašnjavaju 64,24 % varijance ($KMO = 0,95$; Bartlettov test sferičnosti $\chi^2 = 4415,60$; $df = 231$; $p = 0,00$). Korelacija između faktora ($r = 0,54$; $p < 0,01$) značajna je i umjerena. Korespondentnost svih čestica s izdvojenim faktorima te povezanost između faktora upućuje na uporabu upitnika kao cjelovitog mjernog instrumenta koji ima visoku pouzdanost jer Cronbachova alfa iznosi 0,96.

Deskriptivni podatci o numeričkim varijablama samoučinkovitosti za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću i glazbenih kompetencija studenata (Tablica 2) upućuju na odstupanje od normalne raspodjele.

Tablica 2.

Deskriptivni podatci o numeričkim varijablama

Varijable	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min.</i>	<i>Max.</i>	<i>Skewness</i>	<i>Kurtosis</i>	Kolmogorov-Smirnov Sig.
Glazbene kompetencije studenata	36,66	9,16	11	55	-0,02	-0,37	0,04
Samoučinkovitost za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću	75,52	20,23	23	110	-0,40	-0,49	0,08

Kako bi se u analizama mogle rabiti parametrijske tehnike, distribucije na ovim varijablama normalizirane su uporabom Blomove formule te je Kolmogorov-Smirnovljev test pokazao da varijable *Glazbene kompetencije studenata* ($p = 0,20$) i *Samoučinkovitost za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću* ($p = 0,20$) zadovoljavaju parametrijske kriterije.

Kvantitativna analiza učinjena je pomoću statističkog programa SPSS (v 20), a podatci su obrađeni tehnikama deskriptivne i inferencijalne statistike.

Rezultati i rasprava

Glazbeno iskustvo studenata prije studija

Rezultati ovoga istraživanja pokazali su kako 85,89 % studenata nema nikakav oblik glazbenog obrazovanja osim onoga u okviru općeobrazovne škole (Tablica 3). Samo 10,89 % studenata ima završenu glazbenu školu, dok je njih 3,22 % imalo privatnu glazbenu poduku ili nezavršenu osnovnu glazbenu školu u trajanju od najmanje tri godine.

Tablica 3.

Glazbeno obrazovanje studenata izvan općeobrazovne škole prije studija

	<i>f</i>	%
Nema	213	85,89
Završena osnovna glazbena škola	18	7,26
Završena srednja glazbena škola	9	3,63
Završeno 3-5 godina osnovne glazbene škole	5	2,01
Više od 3 godine privatne glazbene poduke	3	1,21
UKUPNO	248	100,00

Najveći dio studenata u ovom istraživanju prije studija nikada nije sudjelovao u ansamblima ili je trajanje sudjelovanja bilo manje od tri godine te se ne može podrazumjevati da su u ansamblima razvili značajnije glazbene vještine i stekli znanja iz područja glazbe (Tablica 4). Samo 24,77 % studenata ima iskustvo sudjelovanja u ansamblu.

Tablica 4.

Sudjelovanje studenata u ansamblima (tri i više godina) prije studija

	<i>f</i>	%
Ne	164	75,23
Da, pjevački zbor	25	11,47
Da, folklor	19	8,71
Da, orkestar	10	4,59
UKUPNO	218	100,00

Rezultati slabe frekventnosti studenata koji imaju glazbeno obrazovanje i iskustva aktivnog muziciranja u ansamblima u ovome istraživanju potvrđuju dosadašnje rezultate glazbenog iskustva prije studija kod studenata učiteljskog studija (Nikolić, 2023). Vrlo mali broj studenata ima glazbeno iskustvo u kojem bi studenti, budući odgojitelji stekli glazbene kompetencije u razdoblju prije studija.

Samoučinkovitost studenata, budućih odgojitelja za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću

U svrhu utvrđivanja samoučinkovitosti studenata, budućih odgojitelja za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću izračunata je prosječna vrijednost za svaku od sve tri godine studija. Rezultat samoučinkovitosti studenata na kraju prve godine studija ($M = 2,89$; $SD = 0,89$; $N = 107$) pokazuje kako studenti nemaju razvijenu samoučinkovitost za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću, ali ona nije ni negativna jer su dali neutralan odgovor. S obzirom na to da su u programu studija na fakultetu gdje je provedeno istraživanje metodički sadržaji u području glazbe zastupljeni samo na drugoj godini studija (UFOS, 2009), a na prvoj godini studija nema metodičkih sadržaja u području glazbe, nego se stječu znanja o glazbi te glazbene vještine (pjevanje, sviranje, slušanje glazbe), ne može se očekivati razvijenost samoučinkovitosti za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću kod studenata prve godine studija. Prosječna vrijednost na skali studenata druge ($M = 3,76$; $SD = 0,76$; $N = 65$) i treće godine ($M = 3,99$; $SD = 0,57$; $N = 66$) upućuje na zaključak kako je njihova samoučinkovitost za provođenje glazbenih aktivnosti razvijena, ali ne na najvišem stupnju. Jednofaktorskom analizom varijance (ANOVA) utvrđena je značajna statistička razlika u samoučinkovitosti studenata za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću u odnosu na godinu studija ($F(2, 235) = 43,90$; $p = 0,00$). Naknadna usporedba uz pomoć Tukeyjevog HSD testa pokazala je značajnu razliku između prve godine studija i druge te treće godine, ali nije potvrdila značajnost razlike između druge i treće godine. Rezultat samoučinkovitosti za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću kod studenata treće godine studija podjednak je rezultatu studenata druge godine pa iako studenti nemaju niti jedan glazbeni kolegij na trećoj godini studija (UFOS, 2009) i dalje zadržavaju istu razinu samoučinkovitosti koju su stekli do treće godine studija, što upućuje na važnost samoučinkovitosti u domeni kao trajnog uvjerenja budućeg odgojitelja za područje glazbenog odgoja djece u vrtiću. Ti su rezultati slični rezultatima istraživanja u Turskoj (Burak, 2019; Yücesan, 2023) gdje se na višim godinama studija i višim stupnjem glazbenog obrazovanja bilježi viša razina samoučinkovitosti studenata, budućih odgojitelja u glazbi.

U programu studija ispitanih studenata obuhvaćenih ovim istraživanjem metodičko obrazovanje u području glazbe zastupljeno je na drugoj godini studija (UFOS, 2009), stoga rezultati studenata prve godine nisu dobri pokazatelji samoučinkovitosti budućih odgojitelja za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću pa će se za odgovor na istraživačko pitanje o tome kakva je samoučinkovitost studenata za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću analizirati u odnosu na studente druge i treće godine studija.

Ukupan prosječni rezultat samoučinkovitosti studenata druge i treće godine studija ($M = 3,87$; $SD = 0,67$; $N = 131$) pokazuje kako studenti imaju umjerenu samoučinkovitost za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću, ali slaganje s tvrdnjama nije bilo na najvišem stupnju. Studenti imaju najviši stupanj samoučinkovitosti za izvođenje aktivnosti pjevanja, učenje brojalica te aktivnosti slušanja glazbe u radu s djecom u vrtiću (Tablica 5). Tu razinu samoučinkovitosti za iste aktivnosti nemaju i za njihovo samostalno osmišljavanje jer su se s tim tvrdnjama djelomično složili, a umjerena razina samoučinkovitosti pokazala se i za osmišljavanje i izvođenje svih ostalih oblika glazbenih aktivnosti u radu s djecom u vrtiću. Studenti su se djelomično složili da se u odnosu na odgojitelje u vrtiću i kolege na studiju osjećaju sposobni za vođenje glazbenih aktivnosti, a samoučinkovitost je u odnosu na sveučilišnog nastavnika niža (Tablica 5). Samoučinkovitost studenata u glazbi ovisi o njihovoj uspješnosti u učenju glazbe i njihovoj percepciji vlastite uspješnosti, a studenti se djelomično slažu da su uspješni u usvajanju glazbenih kompetencija na studiju, dok se na rezultatima o uspješnosti stjecanja glazbenih kompetencija u razdoblju prije studija odražava njihovo neiskustvo u području učenja glazbe jer ne smatraju da su bili uspješni u učenju glazbe prije studija.

Tablica 5.

Rezultati *Upitnika samoučinkovitosti za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću* za studente, buduće odgojitelje

	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Mdn</i>	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %
Mogu samostalno osmisliti glazbenu aktivnost slušanja skladbe za rad s djecom u vrtiću.	135	4,20	0,86	4	0,74	4,44	11,11	41,48	42,22
Mogu samostalno osmisliti glazbenu aktivnost pjevanja za rad s djecom u vrtiću.	135	4,07	0,93	4	0,74	6,67	15,56	39,26	37,78
Mogu samostalno osmisliti glazbenu aktivnost u kojoj će djeca pokretom izraziti svoj doživljaj glazbe koju slušaju.	135	4,07	0,82	4	0	3,70	18,52	44,44	33,33

Mogu samostalno osmisлити glazbenu aktivnost s izvođenjem neke glazbene igre za rad s djecom u vrtiću.	134	4,06	0,88	4	0,75	5,22	15,67	44,03	34,33
Mogu samostalno osmisлити glazbenu aktivnost u kojoj će djeca svirati udaraljke.	135	3,85	1,02	4	3,70	5,93	20,00	42,22	28,15
Mogu samostalno ili u paru izvesti glazbenu aktivnost pjevanja u radu s djecom u vrtiću.	135	4,41	0,71	5	0	0,74	10,37	35,56	53,33
Mogu samostalno ili u paru izvesti glazbenu aktivnost slušanja glazbe u radu s djecom u vrtiću.	135	4,41	0,66	5	0	0	9,63	39,26	51,11

Mogu samostalno ili u paru izvesti glazbenu aktivnost u kojoj se uči brojlica u radu s djecom u vrtiću.	135	4,36	0,78	5	0	3,70	7,41	38,52	50,37
Mogu samostalno ili u paru izvesti glazbenu aktivnost u kojoj se uči igra s pjevanjem u radu s djecom u vrtiću.	135	4,16	0,94	4	2,22	2,96	14,81	36,30	43,70
Mogu samostalno ili u paru izvesti glazbenu aktivnost u kojoj će djeca svirati udaraljke.	134	4,10	0,93	4	2,24	2,99	16,42	39,55	38,81

Mogu samostalno ili u paru izvesti glazbenu aktivnost u kojoj će djeca pokretom izraziti svoj doživljaj glazbe koju slušaju.	134	4,10	0,86	4	0,75	2,99	18,66	40,30	37,31
Mogu samostalno ili u paru izvesti glazbenu aktivnost u kojoj će se primijeniti jedna od igara za razvoj glazbenog sluha u radu s djecom u vrtiću.	135	3,92	0,97	4	2,22	3,70	26,67	34,81	32,59
Osjećam se sposobno voditi glazbene aktivnosti u vrtiću.	135	4,09	0,85	4	0	3,70	20,74	38,52	37,04

U odnosu na odgojitelje koje sam promatrala/o na stručnoj praksi u vrtiću osjećam se kompetentno za izvođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću.	135	3,81	0,95	4	0,74	7,41	28,89	35,56	27,41
U odnosu na ostale studente s godine osjećam se sposobno voditi glazbene aktivnosti u vrtiću.	135	3,76	0,91	4	0,74	5,93	34,07	35,56	23,70
U odnosu na nastavnike glazbe na studiju osjećam se kompetentno za izvođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću.	134	3,01	1,19	3	15,67	11,94	38,06	23,88	10,45

Na studiju uspješno svladava m teorijska znanja iz područja glazbe.	134	4,04	0,97	4	0,75	8,21	15,67	37,31	38,06
Na studiju uspješno ovladava m sviranje m.	135	3,88	1,05	4	2,96	9,63	14,81	41,48	31,11
Na studiju sam uspješna /uspješna n u pjevanju.	135	3,73	1,27	4	7,41	12,59	15,56	28,89	35,56
Prije studija sam bila/bio uspješna /uspješna n u učenju glazbe.	134	3,34	1,34	3	13,43	11,94	27,61	20,90	26,12
Prije studija bila/bio sam uspješna /uspješna n u učenju pjevanja.	135	3,33	1,45	3	19,26	6,67	2,52	20,00	28,89
Prije studija bila/bio sam uspješna /uspješna n u učenju sviranja.	135	2,39	1,56	2	45,93	12,59	16,30	6,67	18,52

Ove rezultate nije moguće usporediti s dosadašnjim rezultatima istraživanja samoučinkovitosti studenata, budućih odgojitelja za glazbene aktivnosti (Bačlija Sušić, 2018) niti s istraživanjima samoučinkovitosti odgojitelja za pojedina područja glazbenih aktivnosti (Dobrota, 2019; Vidulin, 2016) u Hrvatskoj zbog različitih metodologija istraživanja toga problema.

Kako bi se utvrdilo postoji li razlika u samoučinkovitosti za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću među studentima u odnosu na njihovo glazbeno iskustvo prije studija studenti druge i treće godine su podijeljeni u dvije skupine. Studenti koji nemaju nikakvo glazbeno obrazovanje prije studija imaju umjerenu razinu samoučinkovitosti ($M = 3,75$; $SD = 0,62$; $N = 113$), dok studenti koji su prije studija imali neki oblik glazbenog obrazovanja u trajanju od najmanje tri godine imaju visoku razinu samoučinkovitosti za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću ($M = 4,63$; $SD = 0,47$; $N = 18$). Uporabom t -testa nezavisnih uzoraka utvrđena je velika statistički značajna razlika u samoučinkovitosti studenata za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću u odnosu na njihovo glazbeno obrazovanje prije studija ($t(129) = -6,95$; $p = 0,00$; $\eta^2 = 0,27$). Studenti koji su imali neki oblik glazbenog obrazovanja prije studija imaju veću samoučinkovitost nego studenti koji nemaju nikakvo glazbeno obrazovanje izvan općeobrazovnog sustava. Nadalje, t -testom nezavisnih uzoraka utvrđena je umjerena statistički značajna razlika u samoučinkovitosti studenata za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću u odnosu na sudjelovanje u ansamblima prije studija ($t(114) = -3,58$; $p = 0,00$; $\eta^2 = 0,12$). Studenti koji prije studija imaju iskustvo sudjelovanja u ansamblima najmanje tri godine ($M = 4,17$; $SD = 0,59$; $N = 32$) imaju veću samoučinkovitost za provođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću od studenata bez takvoga iskustva ($M = 3,69$; $SD = 0,65$; $N = 84$).

Rezultat da studenti koji imaju i skromno glazbeno obrazovanje ili sudjelovanje u ansamblu prije studija imaju višu razinu samoučinkovitosti za glazbene aktivnosti u radu s djecom podudara se s rezultatima istraživanja u svijetu (Burak, 2019; Vanatta-Hall, 2010).

Glazbene kompetencije studenata, budućih odgojitelja

Kako bi se istražila povezanost samoučinkovitosti studenata u glazbi i njihovih glazbenih kompetencija, ispitane su njihove samoprocijenjene glazbene kompetencije koje proizlaze iz postavljenih ishoda učenja nastave glazbe na prvoj godini studijskog programa (UFOS, 2009). Iz rezultata je vidljivo kako studenti druge i treće godine studija pozitivno ocjenjuju svoja znanja i vještine u glazbi području sviranja i pjevanja dječjih pjesama, slušnog prepoznavanja glazbenih instrumenata te glazbenog stila ili žanra kojem skladba pripada i poznavanja osnova teorije glazbe (Tablica 6). Za ostale tvrdnje koje opisuju pojedine glazbene kompetencije studenti su dali neutralan odgovor, ali nema tvrdnje s kojom se studenti nisu slagali. Samoprocijenjene glazbene kompetencije upućuju na djelomično razvijene glazbene kompetencije.

Tablica 6.

Rezultati *Upitnika samoprocjene glazbenih kompetencija* studenata druge i treće godine

	<i>N</i>	<i>Mdn</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Mogu dobro odsvirati pjesmu/skladbu na glazbenom instrumentu.	135	4	3,86	1,05

Mogu intonativno i ritamski točno otpjevati dječju pjesmu.	135	4	3,96	1,14
Mogu samostalno harmonizirati dječju pjesmu.	135	3	3,24	1,25
Mogu transponirati dječju pjesmu.	135	3	3,33	1,22
Na temelju slušanja mogu odrediti oblik pjesme ili skladbe.	135	3	3,27	1,12
Kod višeglasnog pjevanja mogu pjevati drugu dionicu ('drugi glas').	135	3	3,34	1,28
Na temelju slušanja skladbe mogu odrediti glazbeni stil ili žanr kojem skladba pripada.	135	4	3,58	1,02
Na temelju slušanja mogu prepoznati zvukove pojedinih instrumenata.	135	4	4,09	0,76
Prema notnom zapisu mogu odsvirati melodiju dječje pjesme, a da prije toga nikad nisam čula/čuo tu pjesmu.	135	3	3,27	1,42
Dobro poznajem osnove teorije glazbe.	135	4	3,58	0,97
Slušanjem mogu prepoznati najznačajnija glazbena djela iz povijesti glazbe.	135	3	3,21	1,07

Je li samoučinkovitost za provođenja glazbenih aktivnosti u vrtiću povezana s glazbenim kompetencijama izračunato je Pearsonovim koeficijentom korelacije za rezultate studenata druge i treće godine i utvrđena je visoka pozitivna korelacija ($r = 0,77$; $N = 131$; $p = 0,00$). Dakle, što je viša glazbena kompetentnost, viša je i samoučinkovitost za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću. Povezanost glazbenih kompetencija sa samoučinkovitošću studenata za izvođenje glazbenih aktivnosti u radu s djecom upućuje na značajnost glazbenih znanja i vještina kao temelja za stjecanje i razvoj i metodičkih kompetencija te za izgradnju samoučinkovitosti budućih odgojitelja u glazbi.

Zaključak

Namjera ovog istraživanja bila je utvrditi razinu samoučinkovitosti studenata, budućih odgojitelja za provođenje glazbenih aktivnosti s djecom rane i predškolske dobi kao pretpostavke integriranja glazbenih aktivnosti u svakodnevnom radu u dječjem vrtiću.

Rezultati su pokazali da studenti imaju razvijenu samoučinkovitost za izvođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću, ali ne na najvišem stupnju. Najvišu razinu samoučinkovitosti studenti imaju za izvođenje glazbenih aktivnosti pjevanja, slušanja glazbe i izvođenja brojalica, dok je za izvođenje aktivnosti ostalih područja glazbenog odgoja samoučinkovitost slabija, a slabija samoučinkovitost pokazala se i za samostalno osmišljavanje svih glazbenih aktivnosti. Utvrđeno je kako je samoučinkovitost za glazbene aktivnosti u dječjem vrtiću veća kod studenata s glazbenim iskustvom prije studija, samoučinkovitost raste s godinom glazbenog obrazovanja na studiju i pozitivno je povezana s razinom samoprocijenjenih glazbenih kompetencija.

Rezultati ovoga istraživanja u skladu su s Bandurinim (1997) konceptom prema kojemu je najutjecajniji izvor uvjerenja o samoučinkovitosti izravno iskustvo, stoga su studentova glazbena kompetentnost razvijena tijekom studija, kao i njegova iskustva aktivnog muziciranja i glazbenog obrazovanja prije studija, značajni izvori njegovih uvjerenja o samoučinkovitosti u glazbi. Postavlja se pitanje koliki je utjecaj izravnog iskustva u odnosu na ostale izvore samoučinkovitosti prema Bandurinom modelu (neizravno iskustvo, verbalno uvjeravanje, fiziološka i afektivna stanja) što bi se u budućim istraživanjima trebalo ispitati kako bi se razjasnio proces stjecanja i razvoja kompetentnosti i samoučinkovitosti budućih odgojitelja za provođenje glazbenog odgoja u dječjim vrtićima.

Ograničenje ovog istraživanja proizlazi iz uzorka istraživanja sa samo jednog fakulteta pa bi buduća istraživanja trebala istražiti kakvi su učinci pojedinog obrazovnog modela glazbenog obrazovanja na pojedinim fakultetima u Hrvatskoj za kompetentnost odgojitelja za glazbu, ali i psihološke konstrukte koji su važni čimbenici za učenje glazbe na studiju i integriranja glazbe u svakodnevni rad u dječjem vrtiću.

Literatura

- Bačlija Sušić, B. (2018). Preschool teachers' music competencies based on preschool education students' self-assessment. *Croatian Journal of Education*, 20(Sp.Ed.1), 113-129. doi: 10.15516/cje.v20i0.3048
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman and Company.
- Bartel, L., Cameron, L., Wiggins, J., & Wiggins, R. (2004). Implications of generalist teachers' self-efficacy related to music. In P. M. Shand (Ed.), *Music Education Entering the 21st Century* (pp. 85-90). Nedlands, Australia: International Society for Music Education.

- Bautista, A., Yeung, J., McLaren, M. L., & Ilari, B. (2024). Music in early childhood teacher education: raising awareness of a worrisome reality and proposing strategies to move forward. *Arts Education Policy Review*, 125(3), 139-149. doi: 10.1080/10632913.2022.2043969
- Burak, S. (2019). Self-efficacy of pre-school and primary school pre-service teachers in musical ability and music teaching. *International Journal of Music Education*, 37(2), 257-271. doi: 10.1177/0255761419833083
- Dobrota, S. (2019). Stavovi odgojitelja predškolske djece prema glazbenim aktivnostima u vrtiću i samoprocjena kompetentnosti za njihovu realizaciju. *Metodički ogledi*, 26(2), 59-76. doi: 10.21464/mo.26.2.6
- Ercegovac-Jagnjić, G. i Nikolić, L. (2010). Trema studenata prilikom sviranja i pjevanja. U T. Vrandečić i A. Didović (ur.), *Glas i glazbeni instrument u odgoju i obrazovanju* (str. 90-102). Zagreb: Grafobiro Dominić.
- Herzog, J., Bačlija Sušić, B. i Županić Benić, M. (2018). Samoprocjena profesionalnih kompetencija studenata ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja u provođenju likovnih i glazbenih aktivnosti s djecom. *Nova prisutnost*, XVI(3), 579-592. doi: 10.31192/np.16.3.10
- Miočić, M. (2012). Kultura predškolske ustanove u svjetlu glazbenih kompetencija odgojitelja. *Magistra ladertina*, 7(1), 73-87.
- Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015). *Narodne novine*, br. 05/15.
- Nikolić, L. (2017). Stavovi o glazbenom obrazovanju kao čimbenik glazbenog obrazovanja budućih učitelja. *Metodički ogledi*, 24(2), 39-55. doi: 10.21464/mo46.124.3955
- Nikolić, L. (2022a). Provjera metrijskih karakteristika Testa glazbenih sposobnosti. U A. Radočaj-Jerković i M. Milinović (ur.), *3.međunarodni znanstveni i umjetnički simpozij o pedagogiji u umjetnosti - Inovativne metode poučavanja u umjetničkom području* (str. 250-368). Osijek: Akademija za umjetnost i kulturu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
- Nikolić, L. (2022b). Važnost samoučinkovitosti za stjecanje i razvoj kompetencija za podučavanje glazbe kod studenata učiteljskog studija. U I. P. Gortan-Carlin, K. Riman i B. Bačlija Sušić (ur.), *Mùzika: zvuk, logos, odgoj i obrazovanje, terapija, Zbornik radova s 9. međunarodnog znanstveno- stručnog skupa „Iz istarske glazbene riznice“* (str. 177-196). Pula: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.
- Nikolić, L. (2023). Relationship between motivation and self-efficacy with the acquisition of musical competencies in students of teacher education. In S. Inayatullah, S. Dubovicki and A. Bilić (Eds.), *International Scientific Conference DIDACTIC CHALLENGES IV: Futures Studies in Education* (pp. 157-173). Faculty of Education, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek and Croatian Academy of Science and Arts, Center for Scientific Work in Vinkovci, Republic of Croatia.
- Nikolić, L. i Ercegovac-Jagnjić, G. (2025). Glazbena kreativnost studenata učiteljskog studija. U V. Svalina, A. Škugor i J. Martinović Bogojević i sur. (ur.), *Zbornik radova s Prve međunarodne konferencije Kreativni pristupi učenju i podučavanju - CALT, Svezak 2* (str. 343-361). Osijek: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku i Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Centar za znanstveni rad u Vinkovcima.
- Nikolić, L. i Šenk, I. (2018). Motivacija za učenje glazbe kod studenata učiteljskih studija kroz perspektivu teorija motivacije. *Zbornik Odseka za pedagogiju*, 27, 53-84. doi: 10.19090/zop.2018.27.53-84
- Richards, C. (1999). Early childhood preservice teachers' confidence in singing. *Journal of Music Teacher Education*, 9(1), 6-17. doi: 10.1177/105708379900900103
- Swain, N., & Bodkin-Allen, S. (2017). Developing singing confidence in early childhood teachers using acceptance and commitment therapy and group singing: A randomized trial. *Research*

Studies in Music Education, 39(1), 1-12. doi: 10.1177/1321103X17700141

UFOS (2009). *Preddiplomski sveučilišni studijski program Ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja*. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Učiteljski fakultet. Dostupno 18. svibnja 2024. na <https://www.foozos.hr/dokumenti/studijski-program/SveuC4%8Dili%C5%A1ni%20preddiplomski%20studij%20Ranog%20i%20pred%C5%A1kolskog%20odgoja%20i%20obrazovanja.pdf>

Vannatta-Hall, J. E. (2010). *Music education in early childhood teacher education: The impact of a music methods course on pre-service teachers' perceived confidence and competence to teach music*. (Doctoral dissertation). Illinois: University of Illinois, Urbana-Champaign. Retrieved on 18th May 2024 from <https://www.ideals.illinois.edu/items/16922>

Vidulin, S. (2016). Glazbeni odgoj djece u predškolskim ustanovama: Mogućnosti i ograničenja. *Život i škola, LXII*(1), 221-233.

Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (2022). *Narodne novine*, br. 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22.

Yücesan, E. (2023). Pre-service pre-school teachers' music education self-efficacy levels: A Case Study. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 31(1), 60-69. doi: 10.24106/kefdergi.1246438

[1] Rad je nastao na temelju završnoga rada Samoučinkovitost studenata odgojiteljskoga studija za izvođenje glazbenih aktivnosti u dječjem vrtiću obranjenoga 2024. godine na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Lidije Nikolić. Određeni dijelovi rada preuzeti su iz navedenoga diplomskoga rada Ane Bićanić.

**Teaching (Today for) Tomorrow:
Bridging the Gap between the Classroom and
Reality**

3rd International Scientific and Art Conference
Faculty of Teacher Education, University of Zagreb in
cooperation with the Croatian Academy of Sciences and
Arts

Self-efficacy of future teachers of early and preschool education in the implementation of musical activities in kindergarten

Abstract

The musical and methodological competencies of educators are crucial for quality music education in early childhood, but so is their self-efficacy in teaching music. This study aims to determine the self-efficacy of students of early and preschool education in implementing musical activities in kindergarten.

A total of 248 undergraduate students of Early and preschool education at the Faculty of Education of the Josip Juraj Strossmayer University in Osijek were surveyed. For this study, the *Questionnaire on self-efficacy in implementing musical activities in kindergarten for future early and preschool education teachers* was designed. The adapted questionnaire *Self-assessment of musical competencies* was also used (Nikolić and Ercegovac-Jagnjić, 2025) in the research.

The results show that students of early and preschool education have a developed self-efficacy for musical activities in kindergarten, but not at a satisfactory level. Students have the highest level of self-efficacy in implementing singing, listening to music, and counting-out rhymes, while self-efficacy in implementing other musical activities is lower. Lower self-efficacy was also evident in independently designing all musical activities. Self-efficacy for musical activities in kindergarten was higher in students with prior musical experience. It is noted that self-efficacy increased with a year of music education at the study and was positively related to the level of self-assessed musical competencies ($r = 0.77$).

Key words

musical competencies; music education; musical skills; methodological competencies; early and preschool education.

Revizija #5

Stvoreno 29 svibnja 2025 11:47:09 od Martina Gajšek

Ažurirano 4 lipnja 2025 07:13:05 od Martina Gajšek